

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την εφαρμογή συστήματος γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων

COM(2004)699 τελικό — ref. 2004/0242 (CNS)

(2005/C 221/15)

Στις 10 Νοεμβρίου 2004, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της συνθήκης περί ίδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα «Εξωτερικές σχέσεις», στο οποίο ανατέθηκαν οι προπαρασκευαστικές εργασίες, κατήρτισε τη γνωμοδότησή του στις 12 Ιανουαρίου 2005 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. **Pezzini**.

Κατά την 414^η σύνοδο ολομέλειας της 9^{ης} και 10^{ης} Φεβρουαρίου 2005 (συνεδρίαση της 9^{ης} Φεβρουαρίου 2005), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 132 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1 Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2501/2001 του Συμβουλίου, της 10ης Δεκεμβρίου 2001⁽¹⁾, για την εφαρμογή συστήματος γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2005. Τον Ιούλιο 2004 η Επιτροπή ενέκρινε τις κατευθυντήριες γραμμές⁽²⁾ για το ρόλο των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων κατά την προσεχή δεκαετία, ήτοι από την 1η Ιανουαρίου 2006 έως την 31η Δεκεμβρίου 2015. Σήμερα, η Επιτροπή δημοσιεύει τις προτάσεις της για τον κανονισμό εφαρμογής⁽³⁾.

1.1.1 Το 1994 εισήχθησαν με τις προηγούμενες κατευθυντήριες γραμμές⁽⁴⁾ για τη δεκαετία 1994-2005 και τους κανονισμούς εφαρμογής τους ορισμένες σημαντικές αλλαγές, όπως η προσαρμογή των δασμών ανάλογα με την ευαισθησία των προϊόντων, η διαβάθμιση και τα ειδικά καθεστώτα ενθάρρυνσης. Το 2001 θεσπίστηκε ένα ειδικό καθεστώς — καλούμενο «Όλα Εκτός των Όπλων», ΟΕΟ — για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (ΛΑΧ) με ισχύ αορίστου χρονικού διαστήματος. Η εμπειρία κατέδειξε ότι ορισμένα από τα ανωτέρω μέτρα λειτουργούν ικανοποιητικά στην πράξη και πρέπει να συνεχιστούν, ενώ άλλα φαίνεται ότι πρέπει να αναπροσαρμοστούν υπό το φως της πείρας που έχει αποκτηθεί.

1.1.2 Η Κοινότητα παραχωρεί εμπορικές προτιμήσεις σε αναπτυσσόμενες χώρες στα πλαίσια των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων της από το 1971. Η εμπορική πολιτική διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στις σχέσεις της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο. Ως μέρος της πολιτικής αυτής, το σύστημα των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων (ΣΓΠ) πρέπει να συνάδει με τους στόχους της αναπτυξιακής πολιτικής, τους οποίους πρέπει να παγιώνει. Προς τούτο, πρέπει να συμπλέει με τις απαιτήσεις του ΠΟΕ, ιδίως δε με τη ρήτρα εξουσιοδότησης της ΓΣΔΕΕ του 1979. Πρέπει επίσης να συμβαδίζει με το πρόγραμμα της Ντόχα για την ανάπτυξη. Βασικός στόχος είναι η παροχή βοήθειας προς τις αναπτυσσόμενες χώρες για να επωφεληθούν από την παγκοσμιοποίηση, ειδικότερα μέσω της σύνδεσης των εμπορικών συναλλαγών με τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία νοείται ως σύνολο διαφόρων πτυχών όπως ο σεβασμός των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των εργαζομένων, η χρηστή διακυβέρνηση και

η προστασία του περιβάλλοντος. Επιπλέον, η καταπολέμηση των ναρκωτικών αποτελεί συλλογική ευθύνη όλων των χωρών.

1.2 Η Επιτροπή έχει διεξαγάγει ευρεία διαβούλευση σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές της για την επόμενη δεκαετία από τότε που δημοσιεύτηκαν. Εντούτοις, λόγω των ειδικών στατιστικών στοιχείων που απαιτούνται, η αξιολόγηση των επιπτώσεων διεξήχθη στα πλαίσια των αρμόδιων κοινοτικών οργάνων. Η Επιτροπή θα προβεί σε αξιολόγηση των επιπτώσεων στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της ΕΕ μόλις ο κανονισμός τεθεί σε ισχύ.

1.3 Οι αλλαγές που εισάγονται στο σχέδιο πρότασης δεν αναμένεται να μεταβάλουν σε σημαντικό βαθμό την ετήσια απώλεια τελωνειακών εσόδων σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση.

2. Οι προτάσεις της Επιτροπής

2.1 Οι προτάσεις προβλέπουν την απλούστευση του παρόντος συστήματος μέσω της μείωσης του αριθμού των καθεστώτων από πέντε σε τρία, ειδικότερα με τη θέσπιση ενός και μόνου καθεστώτος ενθάρρυνσης που θα αντικαταστήσει τα τρία ισχύοντα ειδικά καθεστώτα για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων, την προστασία του περιβάλλοντος και την καταπολέμηση της παραγωγής και διακίνησης ναρκωτικών. Το προτεινόμενο σύστημα περιέχει τα εξής στοιχεία:

- ένα γενικό καθεστώς,
- ένα ειδικό καθεστώς ενθάρρυνσης της βιώσιμης ανάπτυξης (ΕΚΕ), και
- ένα ειδικό καθεστώς για τις Λιγότερο Αναπτυγμένες Χώρες.

2.2 Ένα πρόσθετο μέτρο απλούστευσης θα μπορούσε να είναι να διαγραφούν από τον κατάλογο των δικαιούχων οι χώρες που απολαύουν επί του παρόντος προτιμησιακή πρόσβαση στην κοινοτική αγορά δυνάμει διμερών ή περιφερειακών ή άλλων συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ). Για να διασφαλίσει ότι καμιά χώρα δεν θα ζημιωθεί από το μέτρο αυτό, η Κοινότητα θα ενσωματώσει στην αντίστοιχη ΣΕΣ τα ωφελήματα που προβλέπονταν προηγουμένως στα πλαίσια του ΣΓΠ για κάθε συγκεκριμένο προϊόν.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 346 της 31.12.2001

⁽²⁾ COM(2004) 461 τελικό

⁽³⁾ COM(2004) 699 τελικό

⁽⁴⁾ COM(1994) 212 τελικό

2.3 Οι προτιμήσεις θα συνεχίσουν να διαφοροποιούνται ανάλογα με την ευαισθησία των προϊόντων. Θα εξακολουθήσει να ισχύει η πλήρης κατάργηση των δασμών του Κοινού Δασμολογίου για τα προϊόντα που χαρακτηρίζονται ως μη ευαίσθητα, εκτός από τα γεωργικά κατασκευαστικά στοιχεία. Διατηρείται σε ισχύ η κατ' αποκοπή μείωση 3,5 ποσοστιαίων μονάδων που για τα ευαίσθητα προϊόντα.

2.4 Το γενικό καθεστώς είναι ανοικτό σε όλες τις χώρες, εκτός από εκείνες που έχουν διαβαθμιστεί από την Διεθνή Τράπεζα για περίοδο τριών διαδοχικών ετών ως χώρες με υψηλό εισόδημα και εκείνες στις οποίες οι πέντε μεγαλύτεροι τομείς των εξαγωγών προς την Κοινότητα που καλύπτονται από τις γενικευμένες δασμολογικές προτιμήσεις αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 75 % του συνόλου των εξαγωγών από την οικεία χώρα στην Κοινότητα που καλύπτονται από τις γενικευμένες δασμολογικές προτιμήσεις. Εάν υπάρχουν τέτοιες χώρες που επωφελούνται επί του παρόντος από το σύστημα γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων, πρέπει να διαγραφούν από αυτό κατά τη θέση του προτεινόμενου κανονισμού σε ισχύ. Οι δικαιούχοι χώρες που έχουν συνάψει εμπορική συμφωνία με την Κοινότητα η οποία καλύπτει τουλάχιστον όλες τις προτιμήσεις που καλύπτονται από το ισχύον σύστημα για την εν λόγω χώρα πρέπει, επίσης, να διαγραφούν από τον κατάλογο των επιλέξιμων χωρών.

2.5 Η αξιολόγηση των επιπτώσεων στην αειφορία (SIA) στοχεύει τις αναπτυσσόμενες χώρες με τις μεγαλύτερες ανάγκες. Οι συμπληρωματικές προτιμήσεις θα παραχωρούνται αμέσως (μετά την υποβολή σχετικής αίτησης) στις αναπτυσσόμενες χώρες που έχουν επικυρώσει και εφαρμόζουν αποτελεσματικά τις δεκαεξί βασικές συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των εργαζομένων, οι οποίες περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα 1**, και επτά τουλάχιστον από τις συμβάσεις για τη χρηστή διακυβέρνηση και την προστασία του περιβάλλοντος, οι οποίες περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα 2**. Ζητείται, επίσης, από τις δικαιούχους χώρες να δεσμευτούν ότι θα επικυρώσουν και θα εφαρμόζουν αποτελεσματικά τις προαναφερόμενες διεθνείς συμβάσεις, εφόσον δεν το πράττουν ήδη. Η προθεσμία για την ολοκλήρωση της διαδικασίας λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2008.

2.5.1 Οι συμβάσεις που έχουν επιλεγεί περιλαμβάνουν μηχανισμούς που μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες διεθνείς οργανώσεις για την τακτική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της υλοποίησης. Η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τις αξιολογήσεις αυτές προτού αποφασίσει ποιες από τις αιτούσες χώρες θα επιλεγούν ως δικαιούχοι της αξιολόγησης των επιπτώσεων στην αειφορία. Ακολούθως η Επιτροπή θα καταρτίσει κατάλογο των δικαιούχων χωρών του καθεστώτος βάσει των αιτήσεων των αναπτυσσόμενων χωρών.

2.5.2 Οι αιτήσεις από τις χώρες που επιθυμούν να επωφεληθούν από την αξιολόγηση των επιπτώσεων στην αειφορία πρέπει να υποβληθούν τρεις μήνες μετά την ημερομηνία δημοσίευσης του κανονισμού.

2.5.3 Μια πρόσθετη απαίτηση είναι οι αιτούσες χώρες να είναι ευπαθείς. Για να πληροί το κριτήριο αυτό, μια χώρα δεν πρέπει να

έχει ταξινομηθεί από την Διεθνή Τράπεζα ως χώρα με υψηλό εισόδημα, ή οι εξαγωγές της προς την Κοινότητα που καλύπτονται από το σύστημα των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων να μην υπερβαίνουν το 1 % των εισαγωγών στην Κοινότητα που καλύπτονται από αυτό.

2.6 Στις προτάσεις περιλαμβάνονται μέτρα για τη μείωση των επιπτώσεων σε ένα κράτος σε περίπτωση που τα Ηνωμένα Έθνη το διαγράψουν από τον κατάλογο των ΛΑΧ. Προβλέπεται μεταβατική περίοδος για τη σταδιακή έξοδο της οικείας χώρας από το ειδικό καθεστώς. Σήμερα, η ενδιαφερόμενη χώρα χάνει αμέσως όλα τα πλεονεκτήματα των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων των οποίων επωφελείτο ως ΛΑΧ. Ο νέος μηχανισμός προβλέπει μεταβατική περίοδο για τη διαδικασία αυτή.

2.7 Ο μηχανισμός της διαβάθμισης διατηρείται, αλλά προσαρμόζεται ώστε να απλουστευθεί η εφαρμογή του. Όπως συμβαίνει και σήμερα, ο μηχανισμός αυτός εφαρμόζεται για ομάδες προϊόντων από χώρες που είναι ανταγωνιστικές στην αγορά της Κοινότητας και δεν χρειάζονται πλέον τις γενικευμένες δασμολογικές προτιμήσεις για να προωθήσουν τις εξαγωγές τους, αλλά τα ισχύοντα κριτήρια (μερίδιο των προτιμησιακών εισαγωγών, δείκτης ανάπτυξης και δείκτης εξειδίκευσης των εξαγωγών) αντικαθίστανται από ένα και μόνο απλό κριτήριο, ήτοι το μερίδιο στην αγορά της Κοινότητας εκφραζόμενο ως τμήμα προτιμησιακών εισαγωγών. Στη συνδυασμένη ονοματολογία οι ομάδες προϊόντων ορίζονται σε σχέση με τα «τμήματα». Επειδή η διαβάθμιση ισχύει μόνο για τις χώρες που είναι ανταγωνιστικές για όλα τα προϊόντα κάθε τμήματος, οι μικρές δικαιούχοι χώρες δεν θα διαβαθμίζονται βάσει λίγων μόνο ανταγωνιστικών προϊόντων σε κάθε τμήμα.

2.7.1 Η διαβάθμιση θα ισχύει για τα προϊόντα ενός τμήματος μιας δικαιούχου χώρας όταν ο μέσος όρος των κοινοτικών εισαγωγών από αυτή για τα προϊόντα του οικείου τμήματος υπερβαίνει ποσοστό 15 % των κοινοτικών εισαγωγών των ιδίων προϊόντων για περίοδο τριών διαδοχικών ετών. Για ορισμένα γεωργικά προϊόντα το κατώτατο όριο μειώνεται σε 12,5 %.

2.8 Σε περίπτωση που ένας κατ' αξία δασμός μειώνεται βάσει των διατάξεων του κανονισμού σε 1 % ή λιγότερο, καταργείται εντελώς. Ομοίως, ένας ειδικός δασμός καταργείται σε περίπτωση που μειώνεται σε €2 ή λιγότερο για κάθε μεμονωμένο ποσό.

2.9 Οι προτάσεις περιλαμβάνουν διατάξεις για την προσωρινή κατάργηση των προτιμησιακών καθεστώτων για όλα ή για ορισμένα προϊόντα μιας χώρας σε ορισμένες συγκεκριμένες περιστάσεις. Δεν παρατηρείται σημαντική απόκλιση από την κρατούσα κατάσταση. Η Επιτροπή διευκρίνισε ότι οι σχετικές διατάξεις εξακολουθούν να ισχύουν μόνο για έκτακτες περιπτώσεις.

2.9.1 Σε περίπτωση που ένα προϊόν που προέρχεται από μια δικαιούχο χώρα εισάγεται υπό όρους που προξενούν, ή κινδυνεύουν να προξενίσουν, σοβαρά προβλήματα σε παραγωγό της Κοινότητας παρόμοιων ή άμεσα ανταγωνιστικών προϊόντων, είναι δυνατή οποιαδήποτε στιγμή η επαναφορά των κανονικών δασμών του πλαισίου κοινού ελέγχου με αίτημα ενός κράτους μέλους ή με πρωτοβουλία της Επιτροπής.

2.10 Η Επιτροπή επικουρείται στο καθήκον της υλοποίησης του κανονισμού από την επιτροπή γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων, η οποία απαρτίζεται από αντιπροσώπους των κρατών μελών. Η εν λόγω επιτροπή εξετάζει εκθέσεις της Επιτροπής σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος και μπορεί να εξετάζει κάθε σχετικό θέμα, αλλά κυρίως συμμετέχει στην εξέταση θεμάτων όπως η επιλεξιμότητα μιας αιτούσας χώρας για πρόσβαση στην αξιολόγηση των επιπτώσεων στην αειφορία για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η προσωρινή κατάργηση των ωφελημάτων, η επαναφορά των κανονικών δασμών βάσει του πλαισίου κοινού ελέγχου σε περιπτώσεις αρνητικών επιπτώσεων για ένα παραγωγό της Κοινότητας και η θέσπιση μεταβατικών περιόδων για την απώλεια των ωφελημάτων του καθεστώτος «Όλα Εκτός των Όπλων» για τις χώρες που διαγράφονται από τον κατάλογο ΛΑΧ των Ηνωμένων Εθνών.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Το ΣΓΠ είναι σημαντικό στοιχείο της πολιτικής εξωτερικού εμπορίου της ΕΕ, το οποίο έχει τεράστιες επιπτώσεις. Έχει σημαντική επίδραση στις εξελίξεις στις αναπτυσσόμενες χώρες, έχει συνέπειες στον κοινοτικό προϋπολογισμό, επιδρά στις σχέσεις της Κοινότητας με τους εμπορικούς της εταίρους σε οργανισμούς όπως, π.χ., ο ΠΟΕ, και σημαντικές συνέπειες για την ευρωπαϊκή βιομηχανία, και ιδιαίτερα την μεταποιητική. Είναι από τα λίγα θέματα που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης ο σε ομοιοπονδιακό μάλλον επίπεδο. Η Επιτροπή διαθέτει αποκλειστικές αρμοδιότητες στον τομέα. Η παγκοσμιοποίηση ενέτεινε τη σημασία του ΣΓΠ. Η ΕΕ χρησιμοποίησε το καθεστώς αυτό προκειμένου να βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες να επωφεληθούν από την διαδικασία παγκοσμιοποίησης. Ταυτόχρονα, βοήθησε την ΕΕ να προωθήσει την πρακτική της βιώσιμης ανάπτυξης ΕΕ παρέχοντας προτιμησιακούς όρους πρόσβασης στην ευρωπαϊκή αγορά στις χώρες που τηρούν τις βασικές αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

3.2 Όταν η Επιτροπή δημοσίευσε τις κατευθυντήριες γραμμές⁽⁵⁾ στις οποίες βασίζονται οι σημερινές προτάσεις, η ΕΟΚΕ εξέδωσε γνωμοδότηση⁽⁶⁾ με λεπτομερή σχόλια σχετικά με τα τιθέμενα ζητήματα. Στη γνωμοδότηση εκείνη, η ΕΟΚΕ ανέφερε ότι η απλούστευση του συστήματος πρέπει να αποτελέσει θεμελιώδη στόχο. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ επικροτεί όσα μέτρα προτείνει η Επιτροπή για την απλούστευση της διάρθρωσης. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ιδίως ότι η μείωση των καθεστώτων από πέντε σε τρία θα διευκολύνει σε σημαντικό βαθμό την επίτευξη του στόχου αυτού.

3.3 Η ΕΟΚΕ είχε ζητήσει επίσης να μειωθεί ο αριθμός των συμμετεχόντων κρατών⁽⁷⁾ και είχε προτείνει, μεταξύ άλλων, να αποκλειστούν οι χώρες που ευεργετούνται επί του παρόντος από προτιμησιακή πρόσβαση στην Κοινότητα ως μέλη μιας ζώνης ελευθέρων συναλλαγών, με την εγγύηση ότι οι προτιμήσεις που δικαιούνται βάσει του τρέχοντος συστήματος γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων θα ενσωματωθούν στην αντιστοιχη διμερή συμφωνία. Η ΕΟΚΕ χαιρεί για την υιοθέτηση της σύστασης αυτής.

3.4 Η ΕΟΚΕ είχε εκφράσει την ανησυχία της⁽⁷⁾ διότι ο μεγαλύτερος όγκος της κοινοτικής ενίσχυσης χορηγείται στα πιο πλούσια δικαιούχα κράτη αντί εκείνων που την χρειάζονται περισσότερο.

Η ΕΟΚΕ χαιρεί ιδιαίτερος για τη διευθέτηση του ζητήματος από την Επιτροπή, αλλά διερωτάται αν οι προτάσεις προχωρούν αρκετά προς την κατεύθυνση αυτή.

3.5 Η ΕΟΚΕ συνέστησε⁽⁷⁾ να διατηρηθεί ο μηχανισμός διαβάθμισης, αλλά να απλουστευθεί και να καταστεί περισσότερο διαφανής. Συμφωνεί με τις σχετικές προτάσεις της Επιτροπής και εκτιμά ότι μέσω αυτών θα επιτευχθεί σημαντική βελτίωση και στους δύο τομείς. Ιδίως η αντικατάσταση των υπαρχόντων πολλαπλών κριτηρίων με ένα σαφές κριτήριο θα απλουστεύσει τη διαδικασία και θα την καταστήσει πιο διαφανή.

3.6 Η ΕΟΚΕ είχε ζητήσει⁽⁷⁾ να εναρμονιστούν, να ενοποιηθούν και να βελτιωθούν με την ευκαιρία αυτή όλα τα καθεστώτα και οι διαδικασίες του ΣΓΠ. Κατά την άποψή της, οι παρούσες προτάσεις συμβάλλουν σε σημαντικό βαθμό προς την ενσάρκωση του ιδεώδους αυτού.

3.7 Η ΕΟΚΕ είχε ζητήσει⁽⁷⁾ να δημοσιευτεί μαζί με τις προτάσεις της Επιτροπής μια λεπτομερής αξιολόγηση των επιπτώσεων. Εκφράζει την απογοήτευσή της διότι το αίτημα αυτό δεν υλοποιήθηκε και επισημαίνει ότι η κατάρτιση αξιολόγησης σχετικά με τις επιπτώσεις στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ δεν έχει νόημα, εκτός αν αποσκοπεί στην τροποποίηση του συστήματος υπό το φως της εν λόγω αξιολόγησης· εντούτοις, με τον τρόπο αυτό δεν θα ικανοποιηθεί η απαίτηση για τη χρονική σταθερότητα των καθεστώτων. Ένα κλίμα αβεβαιότητας δεν θα βοηθήσει την ικανοποιητική λειτουργία ενός συστήματος γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων.

3.8 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την ενσωμάτωση στον ορισμό της «βιώσιμης ανάπτυξης» του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων, της προστασίας του περιβάλλοντος, της χρηστής διακυβέρνησης και της μείωσης της παραγωγής και διακίνησης ναρκωτικών.

3.9 Η ΕΟΚΕ είχε επισημάνει⁽⁷⁾ ότι τα ισχύοντα ειδικά καθεστώτα ενθάρρυνσης αποδείχθηκαν αναποτελεσματικά για με την επίτευξη των ορθών στόχων τους. Δύο μόνο χώρες είναι επιλέξιμες για την εφαρμογή του ειδικού καθεστώτος για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων, ενώ καμιά χώρα δεν έχει υποβάλει αίτηση για την εφαρμογή του ειδικού καθεστώτος για την προστασία του περιβάλλοντος. Εντωμεταξύ, δώδεκα κράτη έχουν επωφεληθεί από το ειδικό καθεστώς για την καταπολέμηση της παραγωγής και της διακίνησης ναρκωτικών, χωρίς όμως κανένα ορατό αποτέλεσμα στην άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών.

3.9.1 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι οι νέες προτάσεις δεν φαίνονται να είναι περισσότερο αποτελεσματικές, μολονότι εισάγουν το εύστοχο μέτρο της απλούστευσης της διαδικασίας. Τα κίνητρα δεν έχουν αυξηθεί και δεν υπάρχει λόγος να υποτεθεί ότι τα νέα καθεστώτα θα δώσουν νέο έναυσμα στις δικαιούχους χώρες να εφαρμόζουν τις αρχές και την πρακτική της βιώσιμης ανάπτυξης. Αντί της επικύρωσης 27 διεθνών συμβάσεων, μάλλον θα προτιμήσουν να ακολουθήσουν τις δικές τους επιταγές έστω και εάν χάσουν τα προσφερόμενα ωφελήματα.

⁽⁵⁾ Ομοίως

⁽⁶⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 25.02.2004 – ΕΕ C 110 της 30.04.2004

⁽⁷⁾ Ομοίως

3.9.2 Δεδομένου ότι είναι δύσκολο να βρεθεί ένα αποδοτικό κίνητρο, ενόψει των δασμολογικών φραγμών οι οποίοι μειώνονται συνεχώς, ίσως να πρέπει να εξεταστεί η σκοπιμότητα να συνδεθεί η τήρηση των εν λόγω συμβάσεων με την χορήγηση αναπτυξιακής βοήθειας.

3.10 Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι όλες οι συμβάσεις με τις οποίες οι αιτούσες χώρες οφείλουν να συμμορφώνονται είναι συμβάσεις με μηχανισμούς που όλοι «αρμόδιοι διεθνείς οργανισμοί» μπορούν να χρησιμοποιήσουν προκειμένου να εκτιμούν τακτικά κατά πόσο εφαρμόζονται αποτελεσματικά. Η ΕΟΚΕ ζητά οι κοινωνικοί εταίροι να συμμετέχουν στην εκτίμηση αυτή.

3.11 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι οι όροι για την προσωρινή κατάργηση των ωφελιμάτων τροποποιούνται ελάχιστα σε σχέση με το παρόν καθεστώς. Αφού έχουν εφαρμοστεί για μια και μόνη χώρα (το Μυαμάρ), η οποία αντιπροσωπεύει μια ακραία περίπτωση παραβίασης των διεθνών συμβάσεων, είναι αμφίβολη η χρησιμότητά τους για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Μια κύρωση που εφαρμόζεται μόνο σε τόσο σπάνιες περιπτώσεις έχει ελάχιστο απωθητικό αποτέλεσμα. Η ΕΟΚΕ θα προτιμούσε με την ενίσχυση του ειδικού καθεστώτος ενθάρρυνσης (ΕΚΕ) μια ευρύτερη εφαρμογή του εν λόγω μηχανισμού προκειμένου να ενισχυθεί η αξιολόγηση των επιπτώσεων για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης διότι έχει ενδοιασμούς ότι υπάρχει κίνδυνος να ατονήσει.

3.12 Η ΕΟΚΕ δεν είναι βέβαιη ότι το νέο σύστημα συνιστά αποτελεσματικότερο μέσο αποτροπής κατά της απάτης σε σχέση με εκείνο που αντικαθιστά. Θα προτιμούσε μια πιο πρωτόβουλη προσέγγιση στο θέμα αυτό. Ειδικότερα, θα προτιμούσε τη δημιουργία μηχανισμών στενότερης συνεργασίας των κοινοτικών φορέων και των ομολόγων φορέων των δικαιούχων χωρών. Είναι δύσκολο να μην καταλήξει κανείς στο συμπέρασμα ότι στον τομέα αυτό η Επιτροπή υιοθέτησε μια πολιτική του *σπεύδε βραδέως*.

3.13 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το εύρος της διαβούλευσης που διεξήγαγε η Επιτροπή στα πλαίσια της ΕΕ και στις δικαιούχους χώρες προτού διατυπώσει τις προτάσεις της.

3.14 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η Επιτροπή θα συνεχίσει να επικουρείται στη διαχείριση του συστήματος γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων από την επιτροπή γενικευμένων προτιμήσεων, η οποία λειτουργεί με τη διαδικασία της «κανονιστικής επιτροπής».

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι οι μόνες χώρες που θα αποκλειστούν από το γενικό καθεστώς είναι όσες έχουν διαβαθμιστεί από την Παγκόσμια Τράπεζα ως χώρες με υψηλό εισόδημα και δεν έχουν διαφοροποιήσει επαρκώς τις εξαγωγές τους. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, ο αριθμός των χωρών που πληρούν τα κριτήρια αυτά θα είναι περιορισμένος. Η ΕΟΚΕ είχε προτείνει⁽⁸⁾ να αποκλειστούν από τις κατευθυντήριες γραμμές, μεταξύ άλλων, οι χώρες με προγράμματα πυρηνικών όπλων και όσες έχουν καταστεί φορολογικοί

παράδεισοι. Εκφράζει τη λύπη της διότι φαίνεται ότι πολλά τέτοια κράτη εξακολουθούν να είναι επιλέξιμα για να περιληφθούν στον κατάλογο δικαιούχων.

4.2 Ένα από τα κριτήρια για να περιληφθεί μια χώρα στην αξιολόγηση των επιπτώσεων στην αειφορία για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης είναι ότι πρέπει να είναι «ευπαθής». Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9, παράγραφος 2, πρόκειται για τις χώρες που δεν έχουν αποκλειστεί από το γενικό καθεστώς της παραγράφου 4.1 ή για τις χώρες όπου οι εξαγωγές που καλύπτονται από τις γενικευμένες δασμολογικές προτιμήσεις είναι λιγότερες από 1 % του συνόλου των εισαγωγών στην Κοινότητα με γενικευμένες δασμολογικές προτιμήσεις. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι το άρθρο αυτό θα πρέπει να αναδιατυπωθεί και να αντικατασταθεί η λέξη «ή» με τη λέξη «και». Διαφορετικά, το άρθρο θα παράγει ένα αποτέλεσμα που δεν συνάδει ασφαλώς με τους σκοπούς του.

4.3 Η ΕΟΚΕ είχε διατυπώσει την παρατήρηση⁽⁸⁾ ότι στο ισχύον σύστημα το σημείο διαβάθμισης απέχει πολύ από την περίοδο αναφοράς. Εκφράζει την ικανοποίησή της διότι, στο μέλλον, η διαβάθμιση προβλέπεται για το έτος που έπεται του τρίτου κατά σειράν έτους αναφοράς για κάθε χώρα και τομέα.

4.4 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να διατηρηθεί την περιφερειακή σώρευση υπό την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2454/93 όταν ένα προϊόν που ενώ χρησιμοποιείται στη διαδικασία παραγωγής μιας χώρας η οποία ανήκει σε ομάδα περιφερειών, προέρχεται από χώρα της ομάδας που δεν περιλαμβάνεται στο ισχύον καθεστώς για το τελικό προϊόν, υπό τον όρο ότι αμφότερες οι χώρες είναι δικαιούχοι περιφερειακής σώρευσης για την ομάδα αυτή. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, κατά το παρελθόν, οι διατάξεις αυτές προκάλεσαν σημαντικό βαθμό χειρισμών που στόχευαν στη διάπραξη απάτης.

4.5 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη γνώμη της⁽⁸⁾ ότι οι προτιμωσιακοί κανόνες προέλευσης πρέπει να απλουστευθούν, και το βάρος της συμμόρφωσης για τους εισαγωγείς της ΕΕ να μειωθεί κατ' αντιστοιχία, με σκοπό την ευθυγράμμιση με τους ισχύοντες κανόνες προέλευσης που ισχύουν για τις μη προτιμωσιακές εισαγωγές.

4.6 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την έκκλησή της⁽⁸⁾ για διάλογο μεταξύ της ΕΕ και των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών προκειμένου να βελτιωθούν οι λεπτομέρειες εφαρμογής των ειδικών ρυθμίσεων υπέρ των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, ιδιαίτερα μέσω της προσαρμογής της μεταβατικής περιόδου.

4.7 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση να καταργούνται οι δασμοί σε περίπτωση που το ύψος ενός κατ' αξία δασμού μειώνεται, λόγω των διατάξεων του κανονισμού, σε 1 % ή λιγότερο ή γίνεται ίσο ή μικρότερο από €2. Η ΕΟΚΕ εκτιμά αυτό θα αποτελέσει σημαντικό μέτρο απλούστευσης.

⁽⁸⁾ Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ 1646/2004 - για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την επίτευξη αειφόρου γεωργικού προτύπου για την Ευρώπη μέσω της μεταρρυθμισμένης κοινής γεωργικής πολιτικής - Μεταρρύθμιση στον τομέα της ζάχαρης» - COM(2004) 499 τελικό

⁽⁸⁾ Ομοίως

4.8 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η περίοδος προσωρινής κατάργησης των ωφελιμάτων περιορίζεται σε διάστημα τριών μηνών, το οποίο ανανεώνεται μόνο άπαξ. Η Επιτροπή μπορεί να επεκτείνει το διάστημα αυτό σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, όπως συνέβη για το Μυαμάρ. Η ΕΟΚΕ θα προτιμούσε μια διάταξη σύμφωνα με την οποία η προσωρινή κατάργηση των ωφελιμάτων, αφού εφαρμοστεί μια φορά, διατηρείται μέχρις ότου το κράτος που διαπράττει την παράβαση εξαλείψει την αιτία για την κατάργηση παύοντας την παραβίαση των διεθνών συμβάσεων που ήταν η αρχική αιτία της.

4.9 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η απαίτηση από τις χώρες ή τα εδάφη που επιθυμούν να επωφεληθούν από την αξιολόγηση των επιπτώσεων στην αειφορία για τη βιώσιμη ανάπτυξη να υποβάλουν σχετική αίτηση εντός τριμήνου από την ημερομηνία θέσης του κανονισμού σε ισχύ είναι μάλλον επαχθής και δεν ανταποκρίνεται στο σκοπό της, καθότι περιορίζει το βαθμό απορρόφησης. Είναι πιθανό ορισμένες χώρες να μην πληρούν τα κριτήρια την εποχή της υποβολής και, κατά συνέπεια, να μη θεωρήσουν σκόπιμη την υποβολή αίτησης. Μετά την εκπνοή της προθεσμίας τριών μηνών, οι χώρες αυτές δεν θα έχουν πλέον κίνητρα για να επικυρώσουν και να εφαρμόσουν πραγματικά τις διεθνείς συμβάσεις των παραρτημάτων 1 και 2. Η ΕΟΚΕ θεωρεί προτιμότερο να μείνει η πόρτα ανοικτή για την προσχώρηση των κρατών αυτών αργότερα, εφόσον θα πληρούν τα κριτήρια για να περιληφθούν.

4.10 Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει στο παρελθόν⁽¹⁰⁾ ότι το σύστημα γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων είναι στοιχείο της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ και ότι, ως εκ τούτου, πρέπει να είναι συμβατό με τις υπόλοιπες συνιστώσες της εν λόγω πολιτικής. Προκειμένου να επιτευχθεί μια συνεπής εμπορική πολιτική επιβάλλεται να συμμετάσχουν στη διαδικασία αυτή και οι λοιπές Γενικές Διευθύνσεις της Επιτροπής. Ειδικότερα, πρέπει να υπάρχει στενή, συνεχής, και αποτελεσματική συνεργασία των Γενικών Διευθύνσεων Εμπορίου και Επιχειρήσεων.

4.11 Η ΕΟΚΕ κρίνει σκόπιμο, σε περίπτωση σοβαρής διατάραξης της αγοράς προϊόντων που καλύπτονται από το παράρτημα 1 της συνθήκης, να μπορεί ύστερα από αίτημα κράτους μέλους να επικαλείται η Επιτροπή επίσης τη ρήτρα διασφάλισης και στη συνέχεια να ζητά τη γνώμη της αρμόδιας επιτροπής διαχείρισης.

4.12 Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, στο Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων θα πρέπει να συμπεριληφθεί και η ειδική ρύθμιση για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες και να εφαρμοστούν οι ρυθμίσεις που προβλέπονται από τον κανονισμό 416/2001, συμπεριλαμβανομένης της ρύθμισης για τη ζάχαρη. Είναι βάσιμες οι ανησυχίες των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών, ότι η αναθεώρηση της ρύθμισης για τη ζάχαρη, που συνεπάγεται δραστική πτώση των τιμών, και το πλήρες άνοιγμα της αγοράς από την 1η Ιουλίου 2009, θα επιφέρει γι' αυτές περισσότερα μειονεκτήματα απ' ό,τι

πλεονεκτήματα. Η ΕΟΚΕ παραπέμπει σχετικά στη γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 15 Δεκεμβρίου 2004⁽¹¹⁾ για την μεταρρύθμιση της ΚΟΑ/Ζάχαρη. Στη γνωμοδότηση αυτή, καλεί την Επιτροπή να ακολουθήσει το ρητό αίτημα των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών και να διαπραγματευτεί μαζί τους προτιμιακές ποσοτώσεις εισαγωγών για τη ζάχαρη, από το 2009 και μετά με περιοδικές επαληθεύσεις που να λαμβάνουν υπόψη τη θέση μεταξύ της μεταρρύθμισης του κοινοτικού συστήματος αγοράς ζάχαρης και τους αναπτυξιακούς στόχους των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της απαγόρευσης της πρακτικής των SWAP (τριγωνικές εμπορικές σχέσεις).

4.13 Γενικά, η ΕΟΚΕ κρίνει ότι αναφορικά με τα υπό εξέταση προϊόντα, η εφαρμογή του άρθρου 12, παράγραφος 1, πρέπει να οριστεί σαφώς στο πλαίσιο των αντίστοιχων κοινών οργανώσεων της αγοράς.

5. Συμπεράσματα

5.1 Η ΕΟΚΕ είχε υποστηρίξει ότι το τρέχον σύστημα πρέπει να απλουστευθεί και να καταστεί πιο διαφανές, και θεώρησε σκόπιμη την εναρμόνιση, την ενοποίηση και τη βελτίωση όλων των καθεστώτων και διαδικασιών για τις γενικευμένες δασμολογικές προτιμήσεις. Εκτιμά ότι το προτεινόμενο σύστημα συνιστά μια σημαντική βελτίωση στα πλαίσια αυτά. Στο μέτρο αυτό συμφωνεί με τις προτάσεις της Επιτροπής.

5.2 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη μείωση των δικαιούχων χωρών, αλλά έχει ενδοιασμούς μήπως το μέτρο δεν είναι επαρκές.

5.2.1 Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι το σύστημα γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων πρέπει να εφαρμόζεται αποκλειστικά στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες και στις χώρες που έχουν περισσότερο ανάγκη να επωφεληθούν από το νέο καθεστώς του ΣΓΠ. Κατά συνέπεια, το κατώτατο όριο διαβάθμισης για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα πρέπει να μειωθεί σε 10%.⁽¹²⁾

5.3 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η νέα αξιολόγηση των επιπτώσεων στην αειφορία για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης δεν θα επηρεάσει τη συμπεριφορά των δικαιούχων κρατών περισσότερο από το σύστημα που αντικαθιστά.

5.4 Η ΕΟΚΕ εκφράζει τον ενδοιασμό της ότι το ζήτημα της απάτης δεν αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά και εκτιμά ότι σχετικά με το θέμα αυτό θα μπορούσαν να έχουν γίνει περισσότερα.

5.5 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την απογοήτευσή της διότι δεν δημοσιεύτηκαν λεπτομερείς εκτιμήσεις των επιπτώσεων των προτάσεων της Επιτροπής και σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως φαίνεται, δεν διεξήχθησαν καθόλου.

Βρυξέλλες, 9 Φεβρουαρίου 2005

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Anne-Marie SIGMUND

⁽¹⁰⁾ Ομοίως

⁽¹¹⁾ Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ 1646/2004 - για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την επίτευξη αειφόρου γεωργικού προτύπου για την Ευρώπη μέσω της μεταρρυθμισμένης κοινής γεωργικής πολιτικής - Μεταρρύθμιση στον τομέα της ζάχαρης» - COM(2004) 499 τελικό

⁽¹²⁾ Άρθρο 13 της πρότασης κανονισμού του Συμβουλίου (COM(2004) 699 τελικό).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Κύριες συμβάσεις ΟΗΕ/ΔΟΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των εργαζομένων

- 1) Διεθνής συμφωνία για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα
- 2) Διεθνής Συμφωνία για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα
- 3) Διεθνής Σύμβαση για την κατάργηση κάθε μορφής φυλετικών διακρίσεων
- 4) Σύμβαση για την κατάργηση κάθε μορφής διακρίσεων έναντι των γυναικών
- 5) Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας
- 6) Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού
- 7) Σύμβαση για την πρόληψη και καταπολέμηση του εγκλήματος της γενοκτονίας
- 8) Σύμβαση για το κατώτατο όριο ηλικίας εισόδου στην απασχόληση (Σύμβαση εργασίας αριθ. 138)
- 9) Σύμβαση για την απαγόρευση των χειρότερων μορφών εργασίας των παιδιών και την άμεση δράση με σκοπό την εξάλειψή τους (Σύμβαση εργασίας αριθ. 182)
- 10) Σύμβαση για την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας (Σύμβαση εργασίας αριθ. 105)
- 11) Σύμβαση περί της καταναγκαστικής εργασίας (Σύμβαση εργασίας αριθ. 29)
- 12) Σύμβαση περί ίσης αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων για εργασία ίσης αξίας (Σύμβαση εργασίας αριθ. 100)
- 13) Σύμβαση για τις διακρίσεις στην απασχόληση και στο επάγγελμα (Σύμβαση εργασίας αριθ. 111)
- 14) Σύμβαση περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος (Σύμβαση εργασίας αριθ. 87)
- 15) Σύμβαση περί εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργάνωσης και συλλογικής διαπραγματεύσεως (Σύμβαση εργασίας αριθ. 98)
- 16) Διεθνής Σύμβαση για την εξάλειψη και καταστολή του εγκλήματος του φυλετικού χωρισμού (απαρτχάιντ) Σύμβαση Μεξικού/ΟΗΕ κατά της διαφθοράς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Συμβάσεις σχετικές με τις αρχές για το περιβάλλον και τη χρηστή διακυβέρνηση

- 17) Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος
- 18) Σύμβαση για τον έλεγχο της διασυνοριακής διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων και της διάθεσής τους (σύμβαση της Βασιλείας)
- 19) Σύμβαση της Στοκχόλμης σχετικά με τους έμμοιους οργανικούς ρύπους
- 20) Σύμβαση για το διεθνές εμπόριο των ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση
- 21) Σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα
- 22) Πρωτόκολλο της Καρθαγένης για τη Βιοασφάλεια
- 23) Πρωτόκολλο του Κιότο της σύμβασης πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος
- 24) Ενιαία σύμβαση των ΟΗΕ για τα ναρκωτικά (1961)
- 25) Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τις ψυχοτρόπες ουσίες (1971)
- 26) Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών (1988)
- 27) Σύμβαση Μεξικού/ΟΗΕ κατά της διαφθοράς.